

INZICHT

IN NATUUR

LENTE 2017

Tijdloze schoonheid van oude bomen doorgeven

J'ørn Copijn (75) uit Groenekan is de voortrekker van de boomverzorging in Nederland. Hij kan in woord en geschrift niet ophouden zijn verbazing uit te spreken over de onvoorstelbare groeikracht van bomen, hoe oud ze ook zijn. Het vak groeide in de praktijk, later ondersteund met bomenonderwijs. Nu telt het een duizendtal professionele beroepsbeoefenaren. 'Bomen geven leven, zolang wij ze leven geven.'

Bij het begin van het gesprek met J'ørn en zijn vrouw Lia in de rustieke villa Welgelegen in Groenekan sleept hij een boomstronk aan een knellende ketting de kamer in. Vóór de Tweede Wereldoorlog was het behoud van oude bomen toevertrouwd aan de dorpsmid. Die kon ijzeren banden en ringvormige ankers smeden. Er werd aan voorbijgegaan dat de sapstroom veelal werd

afgeknelld, waardoor de boom doodging. De wil er onkundig het beste van te maken licht J'ørn verder toe met het streven naar behoud van de eeuwenoude eiken rond hunebedden in Drenthe. De archeoloog Prof dr. Van Giffen had in de jaren dertig kleine keien stuk laten slaan en die, zoals een tandarts te werk gaat, met cementmortel in de holle stammen van eiken dicht geplombeerd. 'Ik heb hem in de jaren zeventig tactisch verteld dat dit zowat de ergste zonde is om deze veteranen te willen behouden. Het wondhout, dat zich aan de randen van de holten ontwikkelt en naar binnen krult wordt afgedrukt. Het kostte me moeite de soms keiharde zwerfstenen weer uit de boom te krijgen. In chirurgische zin gaven deze reparaties ons veel werk.'

Boomvrienden

Copijn zegt 'ons' omdat hij in oktober 1966 met zijn broer Allrik officieel van start ging met Gebroeders Copijn Boomchirurgen. 'In 1975 verhuisden

we uit onze villa hier naar de Gageldijk in Utrecht', vertelt hij verder. Al in 1972 opende hij met zijn broer een vestiging in België. 'Dankzij de goede samenwerking met de voormannen daar, kijken we terug op mooie pioniersjaren bij onze zuiderburen. Ook zuidelijker, van Luxemburg tot aan Parijs, adviseerde en instrueerde ik vakgenoten waarmee ik het goed kon vinden.'

Steeds meer wordt duidelijk dat het succes van de Copijns gebaseerd was op enthousiast vakmanschap en het aanspreken van echte boomvrienden die later zakenrelaties werden. Via die beminnelijkheid in persoon heeft J'ørn in zijn werk ook zijn vrouw leren kennen.

Bakermat van boomverzorging

John Davey (1846-1923) begon in 1880 in de Verenigde Staten met 'The Davey Tree Service'. Dit wereldwijd oudste boomverzorgingsbedrijf groeide snel uit via praktisch onderzoek en onderwijs. Davey verzorgde gratis lezingen, die zijn vermaardheid als bomendokter

A photograph showing an elderly couple, J'ørn and Lia Copijn, standing next to a massive, ancient tree trunk. The tree's bark is deeply textured and gnarled, with large hollows. J'ørn, on the right, is wearing a light-colored polo shirt and trousers. Lia, on the left, is wearing a grey jacket over a blue top and a long grey skirt, and is holding a walking stick. They are both smiling at the camera. In the background, a red brick building and a green lawn are visible.

*J'ørn en zijn vrouw Lia Copijn
voor de 1000-jarige linde van
Achterberg*

versterkte. Ook J'ørn heeft veel bijgedragen aan verspreiding van de groei van het boomverzorgingsvak met lezingen en uitwisselingen van stagiaires, tot in Japan toe. J'ørn zelf heeft het vak in Duitsland geleerd. In 1930 introduceerde Michiel Maurer (1905-1980) de Amerikaanse kennis en ervaring in Duitsland. Net als Davey ontwikkelde hij het vak vanuit de praktijk. En J'ørn zou met diezelfde aanpak vanaf 1966 hem in Nederland volgen. In de vijf jaar voordien had J'ørn zijn praktische opleiding tot boomverzorger bij het boomverzorgingsbedrijf van Michel Maurer genoten.

Boordevol jaarringen

Nu ruim vijftig jaar later is hij met zijn vrouw Lia nog steeds actief als adviseur in de tuin- en landschapsarchitectuur en de natuurlijke ontwikkeling in het stedelijke en landelijk gebied. Ook heeft de nestor zijn levenswerk in een fantastisch jubileumboek weergegeven. 'Het Groene Goud (1966-2016), 50 jaar boomverzorging in Nederland' bevat 320 pagina's boordevol jaarringen over vakontwikkeling gecompleteerd met de juiste foto's en met veel vriendenkringen uit indrukwekkende ontmoetingen, contacten en vriendschappen tussen bomen en mensen. Die contacten zijn de motor van de visie op het vak en J'ørn is daarvan de katalysator.

De liefde van de linde

Het genot, het geluk, de eer en de trots van een halve eeuw ervaring met boomverzorging lopen in het boek via kostbare aantekeningen van eeuwenoude bomen. 'Echt eeuwenoude bomen noemen we al gauw duizendjarig en dat blijven ze dan ook voor altijd', merkt J'ørn glimlachend op. Bij de '1000-jarige' linde van Fürsteneck zag ik in 1961 boomverzorgers aan het werk. Dat werd voor mij een keerpunt in mijn leven. Daar besloot ik boomverzorger te willen worden.'

In 1965 kreeg hij van een tante een krantenartikel opgestuurd, waarin beschreven werd dat de duizendjarige linde van Achterberg gekapt zou worden. Copijn: 'Dat was het tweede moment dat mijn carrière bepaalde. Ik reisde in de zomervakantie naar Nederland en bood aan de linde te redden. Financieel

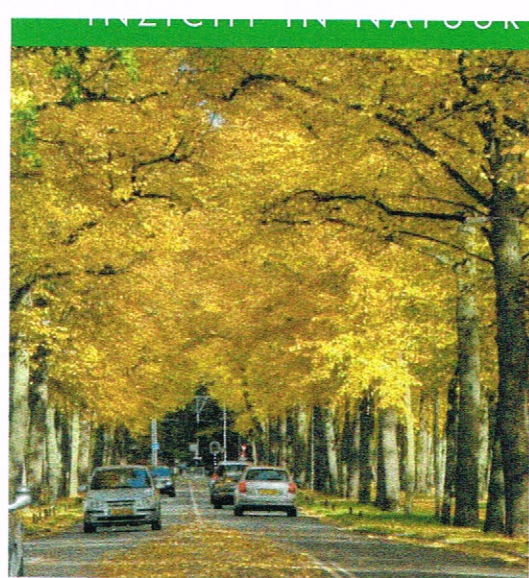
bleek Staatsbosbeheer de helpende hand te bieden. Tijdens het werk aan de boom kreeg ook Lia, die in Wageningen tuin- en landschapsarchitectuur studeerde, post van haar familie. Zij erheen. De boom werd gered met van mijn Duitse werkgever over de landsgrens gesmokkelde werktuigen. Het werk aan de boom leverde in de media veel publiciteit en uitnodigingen op voor lezingen. Maar ook Freya, de godin van de liefde, had bij de linde haar werk gedaan. In 1969 trouwden we.'

De eerste boomrestauratie in Nederland leverde een goed fundament voor een vliegende start van ons boomverzorgingsbedrijf in Groenekan. Met 250 jaar Groenekanse wortels als bomenkwekers en landschapsarchitecten legt J'ørn en passant uit hoezeer de zand-kleimenging in de bodem van de regio geschikt is voor de ontwikkeling van fruitrassen. Ook daarmee boeken zijn ondernemende voorouders succes. 'Vanaf de jaren zeventig hebben we ook veel werk gehad aan lanenbeheer op landgoederen en de boomverzorging in stadsparken, zoals het Wilhelminapark te Utrecht.'

Dubbelbreed geven twee pagina's van het boek een oogstrelend beeld van de eerste boomrestauratie in Nederland. De linde van Achterberg in 2015 gefotografeerd, een postkaart van destijds evenals een krantenartikel met: 'Boomrestaurateurs redden in vakantie zeer oude linde van ondergang; met Bert Garthoff bij het werk in het radioprogramma 'Weer of geen weer' enz...' Het voegt aan het naamdeel 'Goud' van het boek nog een derde dimensie in kwaliteit toe. En wel die van harmonische schoonheid van tekst en beeld.

Bomen met een verhaal

Verderop in het boek komen legio solitaire beroemde vaderlandse bomen aan bod. Daaronder veel dorpslindes, zoals die van Eersel, Geertruidenberg, Noordwijk, Nuenen, Sambeek en Voorschoten. Over welke boom ook, J'ørn kan er haarfijn over verhalen. Over de Kroezeboom: 'Solitair als hij stond heeft deze eik veel schade door storm en blikseminslag gehad. Net als de linde van Achterberg heeft het behoud en verzorging van de Kroezeboom veel bijgedragen aan het bewustzijn dat

Het bedrijf van Copijn heeft veel werk gehad met aan lanenbeheer, zoals aan de Maliebaan in Utrecht

eeuwenoude bomen nog veel ouder kunnen worden en niet afgeschreven behoeven te worden.'

Zijn vrouw Lia voegt daar aan toe: 'Ook niet uit veiligheidsoverwegingen. In tegenspraak met de heersende opvatting gebeurt er gemiddeld maar een keer per jaar een dodelijk ongeluk met een valende tak of boom in Nederland.'

Bomen geven leven

Cijfermatig toegelicht verwijst Lia naar een andere pagina in het boek. Een beuk van 100 jaar bezit circa 800.000 bladeren. Het totale grondoppervlak van zo'n boom van 16 vierkante meter grondoppervlak beslaat 1600 vierkante meter bladoppervlak. Deze 16 vierkante meter staat, omgerekend in de kringloop van koolstof en zuurstof, gelijk aan een 16 hectare grote 'zuurstoffabriek'. In het slotwoord van het boek zegt Copijn: 'De beleving van het vak vertaalt zich in de diepere betekenissen van boomverzorging.' Geheel in zijn aard in diepe binding met de natuur dicht J'ørn:

*Leven bestaat uit zonlicht
Millennia geleden gezonden
De aarde door groen goud bedekt
Door plantenmaterie geboren
Lucht die ons doet leven
Door adem steeds gegeven
In bomen oneindig oud is ruimte en tijd
verweven.*

Tekst: Kees de Kroon

*Foto's: Roel Norel, Kees de Kroon en
J'ørn Copijn (www.jorncopijnbruinebeuk.nl)*